PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 368 - Cena 4.- lire | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST, torek, 13. avgusta 1946 | Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1-I. Tel. št. 93806 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

Predvsem je treba zagotoviti mir in zato se ne smejo vzpodbujati oni italijanski elementi, ki bi obnovili stari duh napada na našo državo.

Edvard Kardelj

KARDELJ BRANI MIR

De Gasperi ni zagovarjal Mazzinijeve Italije, marčev Mussolinijev imperializem

Pariz, 12. — V plenumu so tudi danes znova razpravljali o Albaniji, spričo katerega se je svet spet lahko prepričal, kako imperialistični interesi lahko izpodnesejo tla skrbnemu pravičnemu rešitvi kakršnega koli vprašanja, popoldne pa o Italiji. Medtem so pričele prihajati v Pariz delegacije ostalih bivših sovražnih držav. Bolgarska delegacija, ki jo vodi Kimon Georgijev, se je spotoma ustavila v Beogradu in Georgijev je dal poročevalcu agencije «Tanjug» daljšo izjavo, v kateri je poudaril, da se zaveda, da Bolgari v Parizu ne bodo osamljeni. Zanašajo se na pomoč vseh slovanskih držav in še posebej ZSSR ter bratskih narodov Jugoslavije.

Skupno z bolgarsko delegacijo je dospelo v Pariz tudi zastopstvo Bolgarov iz zapadne Trakije, ki bo uveljavljalo pravične zahteve Bolgarov, da se zapadna Trakija vrne domovini. Samo v času od leta 1919 do 1926 je bilo prisiljenih 105.000 Bolgarov, da so se izselili iz teh svojih domačih krajev.

Medtem je prispela v Pariz tudi rumunska delegacija pod vodstvom Groze. Še včeraj je rumunska vlada zaključno razpravljala o nalogah delegacije. Rumuni bodo predložili konferenci verjetno na jutrišnji seji plenuma daljšo spomenico. Rumuniji povzročajo gospodarske klavzule mirovne pogodbe največje skrbi.

Število držav, ki zahtevajo dostop na konferenco, se veča od dne do dne. Razen Albanije, ki ji te pravice spričo njene borbe in njenih žrtev nihče ne more odreči, silijo v Pariz, kakor že znano, tudi Mehika, Kuba in Egipt, sedaj pa se je oglasila še Perzija. Zanimivo je, da namerava tudi Vatikan poslati v Pariz vsaj svojega opazovalca.

Trst - glavni problem

Tržaško vprašanje je, kakor priznavajo vsi viri, slej ko prej najvažnejši problem, ki ga bo morala rešiti pariška konferenca. Razpravljali bodo o njem in predvsem o osnutkih tržaškega statuta verjetno še ta teden, če že ne v plenumu, pa vsaj v pristojnem odboru. Za ameriško politiko je značilno, da je Byrnes včeraj zjutraj sprejel italijansko delegacijo, pozneje se je sestal še s francoskim socialistom Leonom Blumom.

Albanija bo soodločala

Na dopoldanski seji plenuma so nadaljevali v soboto prekinjeno razpravo o dostopu Albanije in nekaterih manj prizadetih držav na konferenco. Prvič se je zgodilo, da italijanski delegat na konferenci ni zavzel docela odklonilnega stališča do predlogov demokratičnih sil. Vendar je odrekel Albaniji polno enakopravnost z drugimi zavezniškimi državami. Alexander je ponovno sprožil tudi vprašanje Avstrije, naj bi se ji priznala pravica govoriti na konferenci glede njene interese v južni Tirolski. Francoski delegat De Fontoura je podprl ameriški predlog, Višinski je vztrajal pri tem naj bi o tej proceduri odločalo kar tajništvo konference. Manuilski se je izrazil proti pozivu Avstrije v Pariz.

Lord Pijade je delno pristal na predlagano izpopolnjeni angleški predlog, po katerem naj bi o sodelovanju Albanije, Mehike, Kube in Egipta na konferenci odločalo tajništvo, v primeru nesporazuma pa glavni odbor konference. Soglasno so sprejeli prvi del predloga, da se pozovejo na konferenco omenjene štiri države, drugi del predloga, da o modalitetah njih sodelovanja odloči tajništvo odnosno glavni odbor konference, pa je bil sprejet s 15 proti 3 glasovom, trije pa so se vzdržale glasovanja. Med poslednjimi so bili Češkoslovaška, Ukrajina in Jugoslavija.

Jugoslavija v tajništvu konference

Konferenca je nato nadaljevala razpravo o občih vprašanjih dnevnega reda, ki naj bi ga vselej pripravljalo generalno tajništvo konference po navodilih izmeničnih predsednikov. Francoski delegat Duparc je bil soglasno izvoljen za generalnega tajnika konference. V tajništvo so bili predlagani še delegati Jugoslavije, Kitajske, Brazilije in Avstralije. Višinski je odklonil avstralskega delegata, ker je avstralska delegacija vsa preveč razvneta, pa je namesto njega predlagal norveškega ali tudi abesinskega delegata, vendar je ostalo pri prvotnem predlogu. Takoj ob začetku popoldanske seje so se sporazumeli, da bo tajništvo po navodilih vsakokratnega poslujočega predsednika določalo dnevni red plenuma.

Byrnes krati besedo

Preden je Byrnes otvoril razpravo o včerajšnjih izjavah De Gasperija, je pripomnil, da bi ne kazalo nadaljevati te razprave, čim bi jugoslovanska delegacija obrazložila svoje stališče. Višinski je tedaj nastopil odločno, češ da konferenca o takem načinu razprave v soboto ni ničesar sklenila. Tako postopanje bi pomenilo, da bi priznali Italijanom večjo ugodnost kakor članom konference, če bi tem ne dovolili govoriti o italijanskih izjavah. Alexander je pritegnil Byrnesu, češ da bi se konferenca vse preveč zavlekla, toda Višinski je vztrajal pri svojem in je zahteval, da konferenca o tem odloči. Konkretiziral bo svoj predlog po govoru jugoslovanskega delegata.

Bistvena naloga nove Italije

Bistvena naloga današnje Italije in tudi naloga zaveznikov je, uničiti stare napadalne vire v Italiji, politiko italijanskega imperializma, ki ga De Gasperi v svojem govoru ni obsodil, kakor bi bila to njegova prva naloga. Še vse prerano je govoriti o neki novi Italiji. De Gasperi si je zaman prizadeval z obsodbo italijanskega napada na Jugoslavijo v letu 1941. poravnati vse, kar je italijanski imperializem zakrivil. De Gasperi je hvalil svoje sodelegate, toda v italijanski delegaciji so ljudje, ki so svoje dni ustvarjali osnove za Mussolinijevo politiko. De Gasperi-jev govor ne zagovarja ničesar drugega kakor italijanske imperialistične pozicije, ki jih skuša ohraniti. Zato ni mogoče priznati Italiji koncesij, ki bi ne poplačale italijanskih antifašistov, marveč italijanske imperialiste. Na tak način bi bila antidemokratičnim silam v Italiji dana le ta možnost, da bi znova zasužnjile italijanski narod. Ko je De Gasperi prosil, da se prizna borba italijanskih antifašistov s tem, da se njen teritorij ne zmanjša, je dejansko zahteval, naj se Italiji prizna ozemlje, ki ni njeno, marveč pripada drugim. Mar ni spričo tega naraven sum, da je hotela italijanska vlada na tak način izigrati borbo italijanskih antifašistov za uresničenje dejansko imperialističnih zahtev. Dejansko De Gasperi ni branil Mazzinija marveč Mussolinijev imperializem.

Italijanskemu ministrskemu predsedniku resnični interesi italijanskega naroda nikakor niso pri srcu, ker si ta noče pokvariti svoje dobre odnošaje s sosednimi državami, govornosti za vojno ni mogoče pripisati zgolj Mussoliniju. Mnogo italijanskih antifašistov se je res borilo proti njemu, toda prav tako ni mogoče reči, da bi bil Mussolini zašel v vojno slučajno, ali pa da bi bila nastala, ker bi jo bil samo on hotel. Odgovornost za vojno je treba pripisati italijanski državi kot taki. Italijanskemu narodu pa pritiče pravica, da kaznuje one, ki so ga pognali v to katastrofo.

Lažni razlogi in stara taktika

Italijanska težnja po strateških točkah in po naši zemlji

Kardelj je nato obravnaval glavne italijanske argumente. De Gasperi je trdil, da je francoska linija odprla vrata v Italijo, toda italijanska meja je potekala leta 1914, vse dalje proti zapadu in še je bila potem Italija tista, ki je napadla, in ne narobe. Francoska črta v resnici Italiji zagotavlja strateške pozicije, s katerih se ji prej odpirajo vrata v Jugoslavijo kakor pa njena lastna. Kakor leta 1918., sega danes Italija po strateških točkah, da bi ogrožala Slovane. De Gasperi ponavlja taktiko, ki so se je posluževali italijanski zastopniki po prvi svetovni vojni. Jugoslovanska delegacija ne veruje, da bi bilo to le naključje. S tako taktiko je Italija izkrčila pot Mussolinijevemu imperialističnemu prodiranju v Jugoslavijo in na Balkan. Edina razlika je le-ta, da so italijanski zastopniki v letih 1919. in 1920. utemeljevali svoje zahteve z nevarnostjo nemške invazije, sedaj pa ustvarjajo privide slovanske nevarnosti.

Drugi argument De Gasperija se opira na usluge, ki so jih italijanski antifašisti storili zaveznikom. Te usluge je treba priznati in spoštovati. Toda mar ima De Gasperi pravico zahtevati za plačilo tuje ozemlje?

Tretji italijanski argument je narodnostni položaj na Primorskem, glede katerega se De Gasperi opira na potvorjeno ljudsko štetje iz leta 1921. Kardelj je z vso odločnostjo poudaril, da ta statistika nima nobene veljave in da je De Gasperi z njeno pomočjo potvarjal resnično stanje, ker mu je tako prijalo. Italijanski ministrski predsednik je s tem znova dokazal, da je govoril v nasprotju s Mazzinijem in Cavourom, ki sta bila proti slehernemu ekspanzionizmu, pa da se je povsod skladal s tem, kar priča o Mussolinijevem agresivnem duhu. To ne odkriva resničnega italijanskega demokratičnega duha in konferenca bi odločila v škodo tako italijanskega kakor jugoslovanskih narodov, ko bi poslušala De Gasperija. Njegovi argumenti utegnejo samo ojačiti budnost onih, ki hočejo preprečiti nov napad.

Vsako odlašanje potuha imperializmu

Kardelj se je končno z vso odločnostjo upri pobudi De Gasperija, da bi se ureditev tržaškega vprašanja in meja z Italijo odgodila za leto dni. Poudaril je, da to v nobenem primeru ni v interesu primorskega prebivalstva niti miru. Italijanska vlada verjetno misli, da bo ob letu osorej lažje dosegla svoje imperialistične namene.

Vsi prisotni so sledili Kardeljevim izvajanjem z največjo pozornostjo. Posebno je bilo to opaziti pri angleškem delegatu Duff Cooperju, francoskih delegatih De Maurvileu in Massigliju. Plenum je ob zaključku govorniku pritrdil z velikim aplavzom.

Razprava o Italiji se danes nadaljuje

Takoj za tem je Višinski ponovno zahteval, da se občа razprava o italijanskih izjavah nadaljuje. V drugačnem primeru bi konferenca kršila pravico delegatov, da svobodno izrazijo svoje mnenje. Byrnes hoče uvesti proceduro, ki ji ni primere. Po vsem določenim delegacijam odreka besedo. Tako postopanje pomeni žalitev Sovjetske zveze.

Alexander je skušal zmanjšati Byrnesovo napako in je predlagal prekinitev seje. Byrnes pa je vztrajal pri svojem stališču. Višinski je tedaj dokazal, da je plenum v soboto sklenil, da se bo danes pričela obča debata o italijanskih izjavah in ne je sprejela na znanje izjave jugoslovanskega delegata. Glede na to so sklenili zaključiti današnjo sejo, jutri pa nadaljevati razpravo o italijanskih izjavah. Molotov se je za jutrišnjo sejo že prijavil k besedi.

De Gasperi in Tsaldaris

Pariz, 12. — Danes popoldne je De Gasperi sprejel grškega delegata Tsaldarisa. Že dopoldne se je dolgo razgovarjal z grškim poslanikom v Rimu.

Odgovorna je država

Italijanski narod mora kaznovati one, ki so ga pognali v katastrofo

Ob splošni pozornosti vseh navzočih se je tedaj povzpel na tribuno načelnik jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj, ki je obravnaval izjave italijanskega ministrskega predsednika z občih vidikov.

Kardelj je izjavil, da nima namena spuščati se v podrobnosti italijanskih izjav, nastopa pa proti tendenciji, da se Italija za vsako ceno podpre proti Jugoslaviji. Kar je treba podpreti, je prvi vrsti mir. Na drugi strani pa ni nobene potrebe, da bi se vzpodbujali italijanski elementi, kar bi lahko v danem primeru spodbudilo v njih stari napadalni odnosu do naše države. Ne bi bilo pozabiti, je pristavil, demokratičnih elementov italijanskega ljudstva, ki niso nikoli podpirali Mussolinija in fašizma in ki so priključili svoje sile jugoslovanskim partizanom, toda nekatere zahteve, kakor jih postavlja De Gasperi, jasno odkrivajo imperialistične namere mussolinijevskega fašizma.

Duh demokratične Italije

De Gasperi se je skliceval na Mazzini-ja, toda Mizzini je označil italijanske meje, «kakor jih je Bog dal Italiji» ob Soči, Kardelj se je skliceval tudi na Cavour-ja, ki se je branil, da bi Trst in ozemlje, na katerem živijo Slovani, priključili k Italiji. Demokratična Italija je zmerom izkazovala svoje globoke simpatije jugoslovanskim narodom spričo njih naporov, da bi se narodnostno osvobodili. V tem duhu je Garibaldi prišel Srbom leta 1875 na pomoč.

In duh fašističnega imperializma

Vse to pa se je spremenilo, ko je Italija postala imperialistična, in še posebej, ko je fašizem prevzel oblast. Kolonije v Afriki in vmešavanje v balkanske zadeve so prva znamenja tega novega duha. Leta 1915 je Italija zahtevala Dalmacijo in Trst z istimi argumenti, kakor se poteguje za tržaško mesto danes. Ko ji je bilo takrat ugodeno, je izkoristila svoj položaj in pričela nasilno raznarodovati Slovane na Primorskem. Zveza s Hitlerjem je Mussoliniju še povečala njegovo grabežljivost. «Mare nostrum» ni ostal samo Jadran, marveč je segel preko Sredozemskega morja vse do Tangerja in Sueza. Takšna je italijanska imperialistična smer po napadu na Abesinijo. Taka ni bila politika italijanskega ljudstva pač pa politika italijanske reakcije, italijanske dinastije in fašizma. De Gasperi se sklicuje na Churchilla in si domišljuje, da je «en sam človek hotel vojno», toda to je prav navadno «pesniško izražanje». Od-

Diplomatik Tanjuga je pred dnevi obiskal šefa predstavništva Zavoda za izredne nabave v Trstu, g. Božiča, in mu stavil nekaj vprašanj. Gospod Božič je med drugim dejal:

Gospod La Guardia je podal svojo izjavo na osnovi popolnoma točnih informacij. Tatvine UNRR-inega blaga za Jugoslavijo v Trstu in coni «A» so v poslednjem času zavzele ogromen razmah. Navedel bom samo nekaj najmanjših primerov tatvin našega blaga, katerih ni izvzel gospod direktor Vastič v svoji izjavi tisku t. m.:

V razdobju od 9. do 12. aprila t. l. bili v rajonu železniške postaje Sv Andrej-Trst nasilno odprti vagoni, natovorjeni z našim sladkorjem, iz katerih je bilo ukradenih 19 ton sladkorja. Po uradnih podatkih naših organov v Divači sta prispela v Divačo 10. 6. in 11. 6. dva prazna vagona, ki so ju v Trstu bili napolnili s kavo in sladkorjem. 14. junija so nas naši uradni obvestili, da je bilo na železniški postaji v San Sabbi pred šefa postaje in ostalega osebja ukradenih iz vagona in naloženih na kamion 380 vreč sladkorja. Pri tej tatvini je sodelovala tudi civilna policija. Poleg nepreštevnih, ki so uradno ugotovljene, ki so nam mogli dobiti danes že nismo mogli dobiti podatkov, kaj se je dogodilo s številnimi vagoni, ki so bili izročeni italijanski železniški upravi, a že niso bili prevzeti s strani naših organov v Divači. Kar mnogo slabše se dogaja s paketi in vrečami s pošto, katere nam pošiljajo posamezne osebe in institucije. Tudi za tatvine teh pošiljk naj navedem nekoliko primerov: Dne 3. junija je bilo ukradenih iz dveh vagonov 24 paketov, 4. julija pa je bilo ukradenih 109 vreč pošte in paketov. Število ukradenega blaga se je vsak dan večalo in je tako n. pr. 26. julija bilo ukradenih iz enega vagona že 29 vreč.

Karakterističen primer za stališče ZVU v Trstu proti tatvom našega blaga je, da je n. pr. civilna policija aretirala ves železniški personal na postaji S. Sabba in ga drugi dan izpustila iz zapora ter poslala na službena mesta. Zanimali smo se za posamezne primere in smo ugotovili, da noben tat do danes ni bil kaznovan s kaznijo, katera je predpisana po zakonu, temveč so tatove zadržali največ dva do tri dni v zaporu ali pa jih celo takoj izpustili.

Na zahtevo UNRRA-e so zavezniške oblasti dovolile našim neoboroženim vojakom spremljanje vagonov od glavne železniške postaje v Trstu do Divače, medtem ko zavezniške oblasti še niso organizirale potrebnega zavarovanja transporta na prostoru med luko, postajo Campo Marzio in glavno železniško postajo, kjer je največ tatvin. Prepričani smo, da bi se tatvine zmanjšale na najmanjšo mero, če bi zavezniške oblasti tudi na tem odseku dovoljno zavarovale transport, kar bi prav lahko storile».

19 ton sladkorja ukradenega v štirih dneh

Izjava šefa Predstavništva Zavoda za izredne nabave v Trstu

Lie in La Guardia v New Yorku

New York, 12. — Generalni tajnik ZN Trygve Lie in generalni ravnatelj Unrre La Guardia sta danes dospela na letališče v New Yorku.

Zasedanje ustanove UNRRA v Ženevi

London, 12. (VZN). — Svet ustanove UNRRA se je danes ponovno sestal v Ženevi. Kanadski zastopnik je predlagal načrt, po katerem bi morali finančno vprašanje nujnih dovozov živil izročiti v pristojnost glavne skupščine Združenih narodov. Ameriški zastopnik se je strinjal s predlogom. Tudi glavni ravnatelj ustanove UNRRA La Guardia je v svojem zaključnem govoru v načelu sprejel kanadski predlog. La Guardia je rekel, da bi morala imeti prehrambena in poljedelska organizacija velik delež pri kakršni koli nadomestitvi ustanove UNRRA. Vprašanje prehrane, je dejal La Guardia, je mednarodno vprašanje in vsi narodi, tudi majhni in v krizi, bi morali dati svoj delež v splošni fond.

Mogočen odgovor De Gasperiju

Tržič hoče k Jugoslaviji

Disciplinirana manifestacija desettisočev tržiškega in furlanskega ljudstva

V nedeljo dopoldne je tržiško ljudstvo z veliko manifestacijo pokazalo, da vkljub vsem protiljudskim naklepom nekaterih zapadnih držav na mirovni konferenci čvrsto vztraja pri svoji odločni volji, da se priključi Jugoslaviji, državi, kjer ljudstvo lahko svobodno vzpostavi in izgrajuje svojo oblast. V sprevodu, ki se ga je udeležilo okoli 10.000 ljudi, so Tržičani z delavskimi, jugoslovanskimi in italijanskimi zastavami z rdečo zvezdo obšli mesto. Mnogo več pa se jih je nato še zbralo na trgu, kjer je zbranemu ljudstvu govoril predstavnik SIAU-ja tov. Sergio Mori.

Ljudstvo je nosilo transparente z napisi «Hočemo ljudsko oblast v Titovi Jugoslaviji», «Tu ne sme več biti Italija» itd. Vsa prireditev je bila en sam mogočen odgovor na sobotni govor De Gasperija v Parizu. Mogočen blok demokratičnega prebivalstva ne glede na narodnost je z nedvoumno manifestacijo odgovoril, kaj hoče. V primerne besede je vse to odel tov. Mori. Ob pozorni paznji številnih tujih novinarjev je končal svoj govor z besedami:

«Odbili bomo vsakršno rešitev, ki bi nas ločila od Titove Jugoslavije. Hočemo biti združeni z Jugoslavijo, ker nam ta jamči kruh, delo, blaginjo in napredek.»

Z burnim odobravanjem je ljudstvo spremljalo govornikovo izvajanje. Ves trg je odmeval od ploskanja in navdušenih medklicov. Pri vsem tem pa je množica ostala skrajno disciplinirana in redki policisti, ki so stali na krajih trga, niso imeli niti najmanjše prilike, da s čimer koli upravičijo potrebo po svoji navzočnosti.

Nikjer ni bilo videti žive duše, ki bi se drznila kakor koli izzivati to samozavestno, odločno in disciplinirano množico.

Ob koncu shoda so navzoči enoglasno sprejeli predlog, da odpošljejo tri resolucije. Eno mirovni konferenci v Parizu, eno tržaškim delegatom v Parizu in protest na ZVU, ki ji je govornik ob burnem odobravanju pripisal vso odgovornost za zlo in fašistična preganjanja, odkar sta britanska in ameriška vojska prevzeli upravo te pokrajine.

Ob zvokih godbe, ki je igrala delavske in partizanske pesmi, ob splošnem občudovanju discipliniranega nastopa po navzočih novinarjih in pod kriznim ognjem večjega števila novinarskih fotoaparatov se je končno množica razšla. Vsi navzoči so zapuščali prireditev z globokim vtisom, da to ljudstvo nikoli ne bo pristalo na to, da bi ga prikrajšali za sadove borbe, pod vtisom, da bo to ljudstvo nadaljevalo neizprosno in z vsemi sredstvi svojo borbo do končnega cilja, t. j. do upostavitve ljudske oblasti ob bratskem sodelovanju slovenskega in italijanskega prebivalstva.

Protestna zborovanja v Brdih

Močno ogorčenje proti civilni policiji

Na CLN-ovske zločine v Gorici, zbog aretacij znanih antifašistov in novinarjev, ki jih je izvršila zaveznižka vojaška policija, je briško ljudstvo odgovorilo z močnimi protestnimi zborovanji in demonstracijami v Kojskem, Vipolžah in Neblu. Ljudski govorniki so na zborovanjih obsodili zločinsko početje civilne policije, ki je streljala na mirne ljudi in ob tej priliki tudi ubila Slovenca tov. Maraža. Na zborovanjih so bile sprejete resolucije, s katerimi zahtevajo odločno razpust civilne policije in izpustitev na svobodo vseh priprtih antifašistov.

V Kojskem je povorka krenila proti Šmartnemu. Tam so se ji priključili novi demonstranti iz zapadnih vasi ter skupno krenili na kojčanski trg. Ko se je povorka približala središču, so pridrveli trije jeepi z ameriškimi vojaki, ki so pričeli razganjati povorko, se zaletavati vanjo skupno s civilno policijo, tako da je nastalo več skupin. Kljub temu je množica nadaljevala z demonstracijo in se prebila do vojašnice civilne policije ter zahtevala, da se izpusti aktivist tov. Slavko, da se osvobode vsi priprti antifašisti v goriških zaporih. Posebno je množica vztrajala, da se pusti na svobodo tajnik okrožnega odbora SIAU za Goriško tov. Julij Beltram.

To borbeno razpoloženje Bricev se je stopnjevalo. Ameriška vojska je tedaj pričela nastopati brutalno in brezobzirno razganjati ljudstvo do pozne noči ter celo napadala poedine skupine, ki so se vračale na svoje domove.

Podobno je bilo tudi v Neblu. Tam je ljudstvo odločno zahtevalo protlukrepe proti izzivanju, ki ga vršijo neofašisti in fašistični ostanki. Spregovorila sta dva ljudska govornika in obsodila pogubno politiko ZVU napram našemu ljudstvu. V ta namen je bila izvoljena tudi deputacija, da ponese pismeni protest zaveznikemu guvernerju. Okrog 700 ljudi v Vipolžah je prepevalo narodne pesmi in terjalo svoje narodne in ljudske pravice. Razpoloženje briškega ljudstva nam dokazuje, da je potrpežljivost prekipela, kar je nedvomno treba upoštevati doma in v Parizu.

Nov napad na jugoslovanskega oficirja

Včeraj opoldne, ko se je komisar Odreda J. A. za Slovensko Primorje, Trst in Istro vračal iz štaba 88. ameriške divizije v Gorici, kamor je bil pozvan zaradi napada dne 9. avgusta, je fašistična drhal na Corsu ponovno napadla njegov avtomobil. Takoj, ko je komisar prišel iz štaba divizije, je opazil, da ga spremlja ameriška vojaška policija.

Fašisti so se z vikom in krikom zagnali s pendreki in drugim orožjem proti avtomobilu. Komisarja je spremljal tolmač, podporočnik Bruner, ki so ga fašisti vpričo vojaške policije udarili s pendrekom po glavi.

Tudi v Krminu velike manifestacije za Jugoslavijo

V nedeljo popoldne se je več tisočglava množica iz Krmina in okolice zbrala na obširnem travniku tržišča «Boario». Nosili so antifašistične znake in garibaldinske rdeče rute ter otvorili prireditev s petjem partizanskih pesmi. Prebivalstvo, ki se je udeležilo shoda, je bilo večinoma furlansko, ker so se slovenski kmetje okoliških briških vasi podali na pogreb po policistih ustreljenega tovariša iz Gorice — kamor jih pa žal policija, ki je stražila na mostih, ni pustila.

Izpod zastav z rdečo zvezdo mednarodnega bratsva so nastopili govorniki tov. Petronio iz Trsta, tov. Dujo iz Gorice ter tov. Elio iz Krmina. Občinstvo je spremljalo izvajanje govornikov proti tako osovraženi Bidaultovi črti z burnimi medklici.

Značilen za goriške razmere pa je primer kojskega župnika, ki bi moral na prireditvi nastopiti kot govornik, pa mu je to zabranil goriški nadškof Margotti. Don Ferjančič je hotel poročati o svojem sestanku s pariško delegacijo in posebej še s tovarišem Kardeljem v Ljubljani. Ker pa mu je nadškof prepovedal, da nastopi kot govornik, je poslal pismo, v katerem je on kot slovenski duhovnik z ganljivo prisrčnostjo pozdravljal furlanske tovariše in nato zanimivo in živahno opisal svoje lepe vtise s poti po novi Sloveniji.

S tega shoda so poslali protest proti aretaciji tovariša Beltrame - Janka in pismo mirovni konferenci.

Rumunska mladina sledi zgledu jugoslovanske

Bukarešta, 12. VZN. — «Adjer Press» sporoča po obvestilu «Tanjuga» da je rumunska mladinska delovna brigada, ki se je po enem mesecu dela na mladinski progi Brčko-Banovići vrnila v domovino, sklenila, da bo v svoji domovini sledila primeru jugoslovanske mladine in delala pri obnovi domovine. Postala bo avantgarda rumunske mladine.

Sovjetske oblasti so razveljavile obsodbe nemških antifašistov

London, 12. VZN. — Kot poroča danes moskovska radijska postaja, so sovjetske vojaške oblasti v Nemčiji izdale odredbo, s katero se razveljavljajo vse obsodbe nemških antifašistov, ki so bile izrečene pred 8. majem 1945. leta, to je pred kapitulacijo Nemčije.

Francoski komunisti odklanjajo nov osnutek ustave

Pariz, 12. — Tajnik komunistične stranke Jacques Duclos je ob neki proslavi izjavil: «Sedanjega osnutka ustave komunisti ne morejo sprejeti, ker predvideva tudi drugo zbornico, ki bi težila za tem, da postane nov senat.» Dodal je, da bi ustava napravila iz predsednika republike nevarno osebnost, ki bi lahko uvedla v republikanske institucije vznemirljive elemente in diktatorsko oblast.

Duclos je nato kritiziral poslovanje visokega sodnega zbora in poudaril, da je bil cilj komunističnega zakona zamenjava porotnikov v tem dvoru.

Načrti o Palestini

imajo namen utrditi britanske položaje na Bližnjem vzhodu

Dogodki v Palestini vzbujajo še vedno pozornost vsega sveta. V Londonu pričakujejo Trumanovo odločitev o britanskem načrtu. Danes so v Aleksandriji otvorili konferenco zunanjih ministrov arabskih držav, kjer bodo razpravljali o zastopstvu teh držav na prihodnji londonski konferenci o Palestini.

O židovskem naseljevanju v Palestino je glavni tajnik arabske lige Azam Paša izjavil, naj bi Združene države odprle svoja pristanišča Židom, ker da imajo dovolj prostora za vse Žide na svetu.

Židovski narodno osvobodilni odbor je poslal Trumanu brzojavko in ga pozval, naj ne dovoljuje daljnjega britanskega oviranja naseljevanja Židov v Palestini.

Po vesteh dopisnika lista «Evening News» so ameriški izvedenci baje predložili načrt o Palestini, s katerim predlagajo razdelitev Palestine v arabsko in židovsko cono. Slednja pa bi bila bolj obširna kakor ona, ki jo odreja britanski načrt. Po tem načrtu bi imeli Židje v svoji coni večjo avtonomijo, morali bi pa določiti kvote priseljevanja.

Diplomatski komentator «Izvestij» pravi, da je anglo ameriška komisija, ki je bila ustanovljena izven organizacije Združenih narodov v nasprotju z ustanovno listino te organizacije, in da se ni lotila tega vprašanja, da bi ustregla življenjsko važnim zahtevam palestinskega prebivalstva.

Britanske oblasti, ki so dobile priporočila anglo-ameriških izvedencev, je gnala želja obdržati kontrolo nad Palestino in jo celo poostriti v pričakovanju morebitnih zapletljajev v odnosih z Egiptom. Načrti glede Palestine imajo prav tako kot podelitev «neodvistnosti» Trans jordaniji en in isti cilj — utrditi britansko gospostvo na Bližnjem vzhodu.

Britanska vlada še ni odgovorila na iransko noto

London, 12. — V zunanjem ministrstvu izjavljajo, da britanska vlada ni še odgovorila na iransko noto, v kateri protestirajo proti prihodu britanskih čet v Basro na iransko-iraški meji. Izjavljajo tudi, da iransko noto še vedno preučujejo.

Skupina vafdistične stranke za popolno izpraznitev Egipta

Kairo, 12. — Parlamentarna skupina neodvisne vafdistične stranke Al Kotla se je včeraj sestala v Aleksandriji pod predsedstvom Mahram bey paše. Slednji, član egiptovske delegacije, ki vodi pogajanja z Veliko Britanijo, je sprt s Sidki pašo, ker njegova skupina zahteva popolno evakuacijo Egipta v enem letu in ker naj bi ves Nil prišel pod egiptovsko oblast.

Mahram paša se tudi upira imenovanju skupnega anglo-ameriškega obrambnega odbora in sklenitvi obrambne pogodbe z Veliko Britanijo, ki bi avtomatično prisilila Egipt, da se udeleži vojn, v katere bi se Velika Britanija zapletla.

V primeru neuspelih pogajanj zahteva ta skupina takojšno odpoved pogodbe iz leta 1936 in priziv na Varnostni svet.

Zastopnik moskovskega patriarhata v Budimpešti

Moskva, 11. VZN. — Škof Nestor Muhačev, zastopnik moskovskega patriarhata, je prispel v Budimpeštо, da bo pregledal delovanje pravoslavnih župnij na Madžarskem.

Poljski protest v Londonu

London, 12. — Poljska vlada je izročila britanskemu poslaniku v Varšavi protestno noto, s katero graja ukrepe, katere je podvzela britanska vlada glede 200 tisoč članov poljske vojske generala Andersa, ki so mobilizirani v posebnem korpusu.

V britanskem zunanjem ministrstvu izjavljajo, da ima britanska vlada namen čimprej demobilizirati to moštvo, da pa so bili potrebni ukrepi čisto prehodnega značaja in da so te vojake zaradi tega zbrali v posebne enote pod vojaško komando, dokler ne bo vprašanje ureditve civilnega življenja rešeno.

V Atenah so v znak protesta prekinili delo

London, 12. VZN. — Izvršni odbor grške delavske zveze, ki ga je nedavno vlada odstavila, je danes preklical splošno stavko, ki bi se morala pričeti v Atenah prihodnjo sredo v znak protesta proti posegu vlade v sindikalna vprašanja. Namesto splošne stavke je odbor razglasil prekinitev dela za dve uri.

Vladni krogi sklicujoč se na Jouhauxove izjave zatrjujejo, da bodo uveljavljali sklepe posvetovalne zbornice.

Reformistična poslanca Makris in Gonis se bosta prihodnje dni podala v Pariz in stopila v stik s francoskimi sindikalnimi organizacijami, da obrazložita položaj grških delovnih množic.

300.000 Belorusov se je vrnilo iz nemške deportacije

Moskva, 12. — Iz Moskve poročajo, da se je vrnilo nad 300 tisoč Belorusov, ki so jih bili Nemci deportirali. Večino njih je osvobodila Rdeča armada. Ob osvoboditvi je bilo njihovo zdravstveno stanje obupno.

Vsak deportiranec je ob osvoboditvi dobil 1.000 rubljev, pozneje pa so jim dodelili zemljišča in so jim dali na razpolago stanovanja po mestih in vaseh.

Veličasten pogreb nove žrtve policije

Fašistična svojat CLN-a s svojo „dvatisočletno kulturo“ napadla pogrebni sprevod in uprizarjala nemire v mestu

Kakšen bo odgovor Goričanov na ta izzivanja

Včeraj so se iz Gorice in bližnje okolice zgrinjale velike množice antifašističnega ljudstva, da se poklonijo in poslove od nove žrtve civilne policije, — tovariša Ladislava Maraža. Med njimi so bili številni partizani in soborci padlega tovariša. Nepregleden žalni sprevod se je pričel ob 10. uri svečano pomikati izpred bolnice v ulici Brigata Pavia. Krsto, ovito v jugoslovansko zastavo, so nosili garibaldinci. Na čelu žalnega sprevoda so korakali bivši partizani in garibaldinci z zastavami, ovitimi z žalnim trakom. Sledila je dolga vrsta fantov in deklet, ki so nosili vence in šopke. V sprevodu sta bili tudi dve godbi, ki sta izmenoma igrali žalne koračnice. Sprevod je krenil po Corsu na Travnik. Tam sta se od padlega tovariša poslovila tovariš Vojko v slovenščini in tovariš Elio v italijanščini. Zelo ostro sta obsodila novi zločin civilne policije in v imenu vsega antifašističnega ljudstva zagotovila, da ta nova žrtev ne bo zaman. Po govorih je žalni sprevod krenil preko Soče proti Pevmi, kjer so pokopali truplo pokojnega Maraža.

Tudi to pot se je pokazala v vsej svoji brutalnosti tako zvana «višja kultura» italijanskih šovinistov. Njihovo vedenje ni bilo prav nič človeško, obnašali so se kot zverine. Niti veličastnost žalnega sprevoda niti pieteta do pokojnega tovariša nista mogla zadržati njih pozverinjenega besa. Pred kavarnama Garibaldi in Tomadin se je zbrala tolpa CLN-ovcev, dobro znanih fašistov, bivših pripadnikov in oficirjev fašistične formacije MAS in SS-ovcev. Vpričo inšpektorjev in agentov civilne policije je začela ta tolpa metati na žalni sprevod kamenje, jajca in stolice iz kavarne. Naskočila je nosilce vencev in jih trgala. Fašistična sodrga se je tudi vpričo policije zaganjala s pločnika v sprevod in z železnimi rokavicami tolkla po ljudeh, tako da so se nekateri onesvestili in obležali v krvi. Čeprav so ti tovariši krvaveli, se ni pojavil nihče od pristojnih organov, da bi jih spravil v bolnico. Sodrga pa je tudi od zadaj napadala sprevod, kjer so bile večinoma ženske. Nad vsem tem divjaštvom so se zgražali celo nekateri izmed njih samih.

Poudariti je treba, da se je civilna policija zadržala popolnoma pasivno in da ni storila ničesar, da bi preprečila ta podla dejanja CLN-ovcev, ki jim ni primere. Tudi zavezniška vojska je mirno opazovala barbarsko ravnanje šovinistične drhali.

Po pogrebu je drhal nadaljevala svoje podvige. V zapadni četrti na Corsu Verdi je napadla prostore SIAU-ja in jih demolirala. Drhal je napadla ta sedež že prejšnjega dne, toda naša straža je pognala napadalce v beg. Ko pa je prišla civilna policija je aretirala stražo. Zato je odgovorna, da je bil včeraj sedež opustošen. Tolpa je tudi napadla razna zasebna stanovanja antifašistov in ranila mnogo antifašistov.

Goriško ljudstvo so ti dogodki še bolj ogorčili in raztogotili. Goriški zapori so polni antifašistov, medtem ko fašistični napadalci, oboroženi z železnimi rokavicami, palicami in drugim orodjem, razgrajajo in divjajo po mestu pred očmi policijskih organov.

Izpustitev tov. Beltrama in Dujca

Včeraj v prvih popoldanskih urah je bil izpuščen iz zaporov v temni kleti pod neko goriško kasarno, kjer je bil zaprt več dni, tajnik SIAU za Goriško tov. Beltram Julij Janko.

Predčasno je bil izpuščen tudi član istega odbora tov. Dujc.

Ljudstvo Gorice je vse dni, ko sta se skupno z drugimi antifašisti nahajala v zaporih, zahtevalo s stotinami brzojavk, da jim vrnejo odvzeto svobodo.

Novi „rastrellamenti“ v Breginjskem kotu

...seveda pri antifašistih

Dne 7. avgusta okoli 14. ure in 30 minut je vojaška in civilna policija izvedla «rastrellamento» v vasi Podbela na Breginjskem. V vasi so blokirali in zastražili hiše znanih uglednih antifašistov. Del policije je vdrl v hišo družine Randegoli in v odsotnosti domačih prebrskal in razmetal vse ter celo razkopal gnojišče. Gospodar je zapazil, da so mu odnesli več spisov, ki jih je hranil kot odposlanec okrajne skupščine, in delavsko zastavo.

Policija je izvršila preiskave tudi pri Antonu Kramarju, Alojzu Marzoli, ki sta člana kr. NOO in pri zasebniku Francu Cebekli, pri katerem so prekopavali celo betonska tla v kleti, kjer so iskali dozdevni bunker. Pri tej akciji sta delovala kot civilna policista tudi Hrast Darček in Kuščar Miroslav, oba iz Borjane.

Proti tem nedostojnim delom, ki spominjajo kobariško ljudstvo na dni fašistične in nacistične okupacije, so prebivalci Podbela po delegaciji vložili protest pri okrajnem guvernerju za Kobariško.

Politični priporniki protestirajo zaradi postopanja

Da bi razbili enotnost antifašističnih pripornikov, so jih iz zapora v ulici Tigor premestili v Coroneo. Tam so nekatere zaprli v celico z navadnimi tatovi itd. Na njih protest je poveljnik zapora dejal, da so trenutno vse celice za politične jetnike polne. Toda znano je, da sta v zgornjih prostorih, namenjenih političnim kaznjencem, še dve celici prazni.

Od Triglava do Jadrana

Skrb za naše otroke

Velik praznik v Miljah ob prihodu otrok s kolonij ter ob odhodu drugih na počitnice

Milje so 5. t. m. zjutraj cvilele. Na glavnem trgu so se zbirale matere in čakale povratka svojih otrok iz počitniške kolonije v Ilirski Bistrici. Pred ljudskim domom pa so se zbirale matere z otroki, ki so odhajali v isto kolonijo. Med tem se je vrnila prva skupina otrok iz Ilirske Bistrice. Matere so jih vse srečne in navdušene sprejele. Otroci so jim pripovedovali, kako lepo so ravnali z njimi, da bi radi še ostali in so obenem razkazovali darila. Vsi otroci so bili zagoreli od sonca in so pridobili na teži.

Včeraj zjutraj ob 6.40 uri je odpotovalo iz Trsta v Slovenijo 300 delavskih otrok in vojnih sirot. Na postaji je bilo zato vse živo. Za malčke je bilo organiziranih 6 potniških vagonov. Otroke spremlja 10 paznic, 4 učitelji, 2 bolničarki in kuharica.

V Nabrežini je stopilo na vlak še 100 otrok iz Tržiča.

Nabrežina

OKRAJNA MLADINSKA KONFERENCA

Preteklo nedeljo je v Nabrežini zborovala mladina nabrežinskega okraja. Zbrala se je, da se pogovori o delu in borbi, da pretresa nove naloge in obveznosti, da protestira proti krivičnemu ravnanju civilne policije in da napne vse svoje sile proti ropanju UNRRA-inega blaga, ki je namenjeno potrebnemu prebivalstvu opustošenih dežel. Mladinci in mladinke so ogorčeno protestirali proti krivičnim predlogom o rešitvi vprašanja našega ozemlja. Po govorih in diskusiji se je mladina obvezala, da bo nadaljevala borbo proti fašizmu in neofašizmu do končne zmage, da ne bo odstopila od zahtev vsega demokratičnega ljudstva Julijske krajine po priključitvi k Titovi Jugoslaviji. Po konferenci se je razvila povorka, ki je krenila do železniške postaje, kjer je spregovoril neki tovariš. Ob tej priliki so mladinci in mladinke protestirali proti ropanju UNRRA-inega blaga, ki se vrši ravno na postaji. Ob povratku na trg je spregovoril še en tovariš, nakar so se vsi razšli na svoje domove. G. J.

Protesti zaradi rekvizicij stanovanj

Zadnje čase smo dobili večje število pisem, v katerih naši bralci protestirajo proti poslovanju stanovanjskega urada, ki samovoljno in brez vsakega kriterija vsiljuje raznim družinam, ki imajo že itak malo prostora, sostanovalce. Ker je vprašanje zelo važno, se bomo nanj povrnili kasneje in ga obravnavali podrobneje, ko nam bo skopo odmerjeni prostor dopuščal.

Spremembe, uredbe o preskrbi stanovanj

ZVU je izdala ukaz št. 6 B, ker so s splošnim ukazom št. 62 uzakonili neke spremembe glede preskrbe stanovanj. Med drugim govori odst. 2 čl. III o najemodajalcih stanovanj ali drugih lokalov, ki nameravajo zapustiti svoje bivališče za več kot 60 dni. Vsi ti bodo morali v primeru, če bi začasno zapustili svoje bivališče, javiti dan odhoda stanovanjskemu uradu, ki bo v času odsotnosti lahko dodelil stanovanje ali lokale drugim osebam. Člen IX odst. 1 in 2 pa govori o vprašanju plačevanja najemnin na osnovi sporazuma med osebo, kateri dodelijo lokal in lastnikom ali najemodajalcem. Ob nesporazumu bo vsoto določil urad za plačevanje najemnin.

Skupščina poštnih nameščencev

8. avgusta je bila skupščina Enotnega sindikata poštnih nameščencev. Tovariš Bonetti je prikazal težke gmotne prilike te stroke in borbo za njih izboljšanje, tovariš Daris pa je podrobno orisal vse delo, ki ga je izvršil direktivni svet v preteklem letu. Po govoru tovariša Ričokija, ki je v imenu pokrajinske zveze ES izrazil solidarnost vseh delavcev, je tovariš Bonetti zaključil, da se bodo poštni in brzojavni nameščenci še bolj strnili z vsemi drugimi delavci v borbi za dosego skupnih zahtev.

Proces zaradi širjenja letakov na Zaveznškem sodišču

Na razpravah pod predsedstvom majorja Baylissa je bilo več oseb zaradi nezakonite posesti ali tatvine obsojenih na denarne kazni, nekateri pa tudi oproščeni.

16letnega Jokoba Lorenzi, ki je trosil antifašistične letake z vsebino proti civilni policiji, je sodišče kljub njegovi mladoletnosti obsodilo na 1 mesec zapora.

Drugi, ki so se zagovarjali zaradi tatvine, so bili obsojeni na denarne kazni ali krajše zaporne kazni, dva mladoletna dečka pa se bosta morala mesec dni vsako jutro ob 6. uri javljati na policiji.

FIZKULTURA

Drugo kolo za pokal «Delavske enotnosti»

V drugem kolu nogometnega turnirja za pokal «Delavske Enotnosti» je prišlo do prvih presenečenj, ki kažejo, da bo to tekmovanje vsako nedeljo bolj vroče in zanimivejše. Tako je moštvo Rafinerije nepričakovano premagalo močno enajstorico Zola, ki je prejšnjo nedeljo igralo neodločno s Sv. Markom. Prijetno pa nas je v drugem kolu presenestilo moštvo Rocola, ki je sicer v prvem kolu izgubilo, sedaj je pa kar za 2:0 odpravilo Kraljiča, ki se je to nedeljo prvič predstavil gledalcem. Neusmiljen stroj za zabijanje golov pa je moštvo «Ponzianine», ki je v dveh tekmah naložila svojim nasprotnikom kar 12 pogodkov. Tudi moštvo «Dugolina», ki je v tekmovanju za pokal «Coverlizze» igralo podrejeno vlogo, se je močno popravilo, tako tehnično kot kondicijsko ter bo v tem tekmovanju igralo še pomembno vlogo. O vseh ostalih moštvih bomo spregovorili v bodočih številkah.

Tehnični rezultati

SKUPINA A

Sv. Marko-Rojanese 2-1
Dugulin-Redivo 3-0
Rafinerija-Col 4-0
Rocol-Kraljič 2-0

SKUPINA B

Ponzianina-Costalunga 8-0
Gaslini-Pisoni 1-0
Čebuleč-Kaučič 4-3

Klasifikacija

SKUPINA A

Dugulin	2	2	0	0	7	0	4
Rafinerija	2	2	0	0	6	0	4
S. Marco	2	1	1	0	2	1	3
Rocol	2	1	0	1	2	4	2
Zadruga	1	0	1	0	3	3	1
Rojanese	2	0	1	1	4	5	1
Col	2	0	1	1	0	4	1
Kraljič	1	0	0	1	0	2	0
Redivo	2	0	0	0	0	5	0

SKUPINA B

Ponzianina	2	2	0	0	12	0	4
Gaslini	2	2	0	0	2	0	4
Rinaldi	1	1	0	0	2	1	2
Frausin	1	1	0	0	3	2	2
Čebulec	2	1	0	1	4	7	2
Dreher	0	0	0	0	0	0	0
Kaučič	2	0	0	2	3	5	0
Pisoni	2	0	0	2	2	4	0
Costalunga	2	0	0	2	1	10	0

Montebello-Škedenj 1-1 (0-1)

Včeraj popoldne je bilo na igrišču sv. Ivana, kjer se je vršila finalna nogometna tekma za pokal «Coverlizze» med Montebellom in Škedenjem, pripravljeno vse, da se zmagovalcu izročil pokal. Toda znano pravilo je, da je žoga okrogla in tako je bilo tudi na tej tekmi. Nogometni škatljček je pustil na cedilu funkcionarje, gledalce in igralce ter jih spravil ob užitek podelitve nagrad.

Obe enajstorici sta v to tekmo vložili vse svoje tehnično znanje in vso svojo borbenost ter se je tekma pričela kljub hudi vročini s peklenskim tempom, ki je trajal do sodnikovega zaključnega žvižga. 90 minut nogometne igre, polne tehničnih fines in borbenosti, polne hitrosti in živahnosti je navdušilo številno občinstvo, ki je na ves glas vzpodbujalo 22 športnikov, ki so s svoje strani doprinesli vse, da so zadovoljili občinstvo ter mu nudili res izreden športni užitek. Ta nogometna tekma je bila res prava športna bitka.

V prvih minutah igre je prevzelo iniciativo moštvo Montebella, ki je s polno paro napadalo Škedenjska vrata ter se ima Škedenj zahvaliti, da je ostala mreža nedotaknjena samo svojemu odličnemu vratarju, Michelazziju, ki ga je občinstvo za njegove bravure večkrat nagradilo z dolgotrajnimi aplavzi.

Škedenjčani pa so se le s težavo otresali nasprotnikovih napadov, ki bi lahko kljub odličnemu Škedenjskemu vrataju prinesli številne sadove, če bi ne bili napadalci Montebella v zaključnih strelih netočni. V 36 minutih pa se je Škedenj otresel nasprotnikovega pritiska ter po hitrem predoru med Puričem in Brajnijem preigral nasprotnikove igralce. Brajni je ostro streljal na gol, vratar Montebella žoge ni mogel obdržati in navzoči Gerbaz je potresel mrežo Montebella. Škedenjčani so do konca prvega polčasa obdržali vodstvo.

V drugem polčasu pa je Škedenj prevzel vajeti v svoje roke ter dvajset minut neprestano oblegal Montebellovo svetišče. Montebello, ki je v ta del igre vložil vso svojo borbenost, se je v 25 minuti otresel škedenjskih kleščev ter prišel z ofenzivo, ki mu je prinesla tako zasluženo izenačenje. Dosegel je kot proti Škednju in iz kota je Brombara z ostrim strelom, desno od Michelazzija, dosegel gol izenačenja. V ostalih 30 minutah igre sta obe enajstorici še povečali že itak peklenski tempo ter skušali na vsak način doseči zmagoviti gol ter s tem pokal, vendar pa so bili vsi napori zaman.

Pohvaliti posameznike je nemogoče, ker so vsi dali iz sebe vse, da bi svoji četi priborili pokal.

Igro je odlično in avtoritativno sodil tov. Spesot.

Naznanite fašiste

Splošni ukaz št. 53 ZVU določa kaznovanje za fašistične zločine, izvršene pred 8. 9. 1943. Gre za vse fašistične zločine proti ljudskim svoboščinam, proti antifašistom in njihovi lastnini ter za vsa izvršena nasilja proti osebam in antifašističnim ustanovam. Naznaniti je treba vse one, ki so organizirali fašistične skvadre, ki so povzročili ali vodili državni udar 3. januarja 1925. in one ki so kasneje z znatnimi dejanji pripomogli, da se je vzdržal fašizem. Vedeti morate, da so bila preklicana vsa zastaranja fašističnih zločinov in vse amnestije, ki jih je izdal *fašistični režim za te zločine.*

Tudi dejstvo, da ni bil splošni ukaz št. 53 javno proglašen, ne sme ovirati vseh onih, ki pričakujejo zadoščenje za mučenje, trpinčenje in nasilje po fašističnih zločincih za časa njih terorja in zatiranja.

O tem obveščamo javnost in opozarjamo na splošni ukaz št. 53, da ga vsi antifašisti preučijo, da bodo lahko nastopili proti fašističnim zločincem.

Naznanite po vaših antifašističnih organizacijah zlorabe, nasilja in škodo, ki ste jih utrpeli.

Ne dajte miru fašistom, ki se skušajo pod krinko samozvane «obrambe italijanstva» opomoči, da bi zopet gospodovali, kakor so poslednjih 25 let.

Naj vas pri tem ne obvladajo neutemeljena čustva odpuščanja. Kaznovanje fašističnih zločincev je osnovna stran v obrambi delavskih množic in neobhodni pogoji za ustanovitev demokratične fronte vseh protifašistov.

Bowman bo govoril

Višji častnik za civilne zadeve, polkovnik Bowman bo govoril 228 gojencem policijskih sil Julijske krajine na svečanosti, ki bo danes popoldne ob 15 uri v šoli civilne policije v ulici Domenico Rossetti.

Spor med delodajalci in delavci za draginjske doklade

Na skupščini so delavski predstavniki postavili svoje zahteve

Delavci se že dolgo bore, da bi dosegli vsaj zvišanje draginjske doklade in si tako malo opomogli od težkih gmotnih prilik, v katerih žive. Delodajalci pa stalno odklanjajo sleherno zvišanje te doklade in skušajo znižati že itak nezadostno doklado.

31. julija je potekla pogodba o draginjski dokladi in Enotni sindikati so si z vso vnemo prizadevali, da bi sklenili novo pogodbo. Pogajanja pa niso rodila nikakeka uspeha. Ker so se ta pogajanja zavlekla v nedogled, se je zdelo potrebno, da bi vsaj začasno določili draginjsko doklado, dokler ne bo sklenjena nova pogodba. Spričo odklonilnega stališča podjetnikov, so se končno sporazumeli, da predajo spor razsodišču, to je oficirju za delo pri ZVU. Industrijci so na to pristali, Enotni sindikati pa so dejali, da morajo prej predložiti ta predlog skupščini, da izreče o njem svoje mnenje.

Zato so se v nedeljo dopoldne zbrali na skupščini vsi izvršni strokovni odbori, tovarniški odbori in pododbori ter zaupniki. Skupščino je otvoril tov. Bubnich, vprašanje draginjske doklade pa je izčrpno in zelo večče orisal tov. Muslin. V svojem poročilu je zlasti poudaril, da so se gospodarji vedno sklicevali na višino draginjske doklade v Italiji, da pa so jim ES dokazali, da so tu življenjske prilike vse drugačne. Povedal je tudi, da obrtniki-gospodarji niso pristali na izrek razsodišča v tej zadevi in da so oni doslej vseskozi trdovratno odklanjali vsako razpravljanje o draginjski dokladi sploh. Spričo velike važnosti tega vprašanja se je razvila zelo živahna diskusija. Tov. Muslin je pojasnil, da je razsodba, ki bi jo ES sprejeli, le začasna in da se delavci s tem nikakor ne odpovedujejo borbi za boljše življenjske pogoje. Razen draginjske doklade so ES zahtevali še naknadno družinsko doklado za vse one delavce, ki morajo hraniti enega ali več družinskih članov. Razsodnik bo moral upoštevati tudi to zahtevo.

Končno je skupščina enoglasno sprejela predlog, s katerim se pooblašča mestni odbor ES, da pristane na arbitražo v vprašanju draginjske doklade, dokler ne bo sklenjena nova pogodba, ki bo uredila to vprašanje.

Na koncu je tov. Muslin kakor tudi mnogi drugi delavci poudarili, da bodo delovne množice le z odločno borbo dosegle one cilje, ki jim bodo zagotovili njihove pravice in človeku dostojno življenje.

Sporazum o draginjskih dokladah

Včeraj 12. t. m. je bil dosežen med delodajalci in Enotnimi sindikati sporazum o draginjski dokladi. Sporazum je bil sklenjen z razsodbo Urada za delo pri ZVU in bo veljal najmanj od 1. do 31. avgusta 1946. Ostal pa bo v veljavi vse do sklenitve nove splošne pogodbe o draginjski dokladi.

Ker višina doklad še ni določena v vseh podrobnostih, in ker bo prišlo se do malih sprememb zaradi zaokrožitve, bomo o stvari še poročali čimprej.

Obupne gmotne prilike vratarjev

Izmed vseh delavcev so prilike vratarjev najbolj obupne saj dobivajo samo 50 do 200 lir na mesec.

Enotni sindikati so zahtevali 3500 lir poviška plače, ki jo morajo izplačati gospodarji. Pri tem je treba opomniti, da je komisija za določanje cen zvišala najemnine predvsem zato, da bodo lastniki hišdajali vatarjem večje plače. Ti poslednji so obljubili vratarjem, da jim zvišajo plačo za 50 lir na mesec. Ker smo pred stavko te stroke, je upati, da bo Urad za delo ugodno rešil ta spor v prid vratarjem.

Sporočila in objave

Žalne prireditve

PROSVETNO DRUŠTVO «S. SKAMPERLE», SV. IVAN PRI TRSTU. V sredo dne 14. t. m. ob 21. uri bo v veliki dvorani Ljudskega doma komemoracija ob priliki 6 obletnice Slavkove smrti. Dolžnost vsakega društvenega člana ter Svetoivančanov je, da se udeleži komemoracije.

Prireditve, predavanja in sestanki

PROSVETNO DRUŠTVO «SIMON JENKO» V TRSTU. Danes ob 21. uri bo v prostorih prosvetnega krožka «Kraljič» predavanje tov. Kosovela o zgodovini Slovencev. Uro prej bo istotam odborova seja.

PEVSKO DRUŠTVO V ROJANU obvešča svoje člane, da so danes v torek 13. t. m. redne vaje ob 20. uri v sobi Glasbene matice, via Carducci 6.

PROSVETNO DRUŠTVO «S. SKAMPERLE» SV. IVAN PRI TRSTU priredi v četrtek 15. t. m. veliko ljudsko veselico na prostem. Na programu bo glasbeni koncert, tombola z bogatimi dobitki, srečolov in loterija. Igral bo zbran orkester. Bar in bufet. Vabljeni vsi člani in simpatizerji.

OKRAJNI ODBOR RDEČEGA KRIŽA ZA TRST IN SLOVENSKO PRIMORJE V BARKOVLJAH vabi vse člane in prijatelje, da se polnoštevilno udeleže občnega zbora, ki bo v petek 16. t. m. ob 20.30 uri na vrtu prosvetnega društva na proseški cesti. Dnevni red: otvoritveni govor predsednika, poročilo tajnika in blagajnika, volitve novega odbora in terenskih pododborov, razno.

PROSVETNO DRUŠTVO «NOVI DOM» NA REPENTABRU uprizori 15. in 16. t. m. ob 18. uri v letnem gledališču na prostem v dolini «Pri Stefanu» Lipahovo veseloigro v treh dejanjih «Glavni dobitek». Na praznik bo openski tramvaj vozil do 24. ure. Cena po 22. uri bo zvišana na 30 lir. Med Občnami in Repentabrom bo vsakih 10 minut vozil avto. Vabljeni vsi!

Tečaji

RODITELJSKI SVET ZA SLOVENSKE SREDNJE SOLE V TRSTU poziva vse one dijake in dijakinje slovenskih srednjih šol v Trstu, ki so se priglasili za tečaj za ponavljalne izpite, da se zglasijo v petek 16. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih prosvetnega krožka v Vicolo dell'Ospedale Militare št. 2 v Trstu.

SPREJEMNI IZPITI ZA DRAMSKI TEČAJ V GORICI. Obveščamo vse, ki so se prijavili v «dramski tečaj», da se prično izpiti 12 in 13. t. m.; redni pouk pa 16. t. m. v «Dijaškem domu» v Gorici.

Enotni sindikati

SEJA MESTNEGA ODBORA ENOTNIH SINDIKATOV bo danes ob 19.30 uri.

SINDIKAT KULTURNIH DELAVCEV. Vrši se vpisovanje za večerne tečaje stenografije; francoščine, slovenščine, srbo-hrvaščine, angleščine in nemščine za delavce in uradnike obeh spolov. Tečaji se bodo pričeli v najkrajšem času. Poučevali bodo od 18.30 ure do 19.30 vsaki dan.

OBVESTILO SINDIKATOV KATEGORIJE IN OBRATNEGA SINDIKALNEGA ODBORA V TRSTU. Mestni odbor ES je preučil predlog obratnega sindikalnega odbora o počitnicah nameščencev in sklenil, da bodo vsi oni nameščenci, ki imajo eno leto službe, dobili 15 dni dopusta. Vsak tajnik ali predstojnik urada bo upoštevajoč potrebe svoje stroke in urada, dal podrejenim nameščencem dopust in obenem javil sindikalnemu obratnemu odboru dobo, za katero ga je odobril. Obratni sindikalni odbor bo mestnemu odboru sporočil določene turnuse.

SINDIKAT HOTELSKIH, KAVARNIŠKIH IN DRUGIH NAMEŠČENCEV. Zborovanje gostilničarjev, ki naj bi se vršilo v četrtek 15. t. m., je odloženo do nove objave v našem listu.

SINDIKAT PREVOZNE STROKE javlja, da bo danes ob 19. uri v ulici Zonta 2, I., sestanek direktivnega sveta.

Šolstvo

UNIVERZA V PADOVI. Zaradi čiščenja in preureditve bodo uradi tajništva na univerzi zaprti 16. in 17. t. m.

Prireditve na gradu

DREVI «CAVALLERIA RUSTICANA» IN BALETI. Drevi bo ob 21. uri na gradu v Trstu zadnja prireditev «Cavalleria rusticana» in baletov ob spremljavi simfonične glasbe. Pri gledališki blagajni na trgu Verdi 1 nadaljujejo s predajanjem vstopnic za to prireditev. Jutri dopoldne bodo pričeli predajati vstopnice za veliki simfonični koncert pod vodstvom Votto Antonina, ki se bo vršil 15. t. m. Pripravljajo Puccinijevo «Madame Butterfly», v kateri poje glavno vlogo Fortunati Mercedes.

Razdeljevanje raciioniranih predmetov

POSLOVANJE TRGOVIN NA PRAZNIK VELIKEGA SMARNA. Zveza prodajalcev na drobno javlja, da bodo v četrtek 15. t. m. popolnoma zaprte vse trgovine razen cvetličarn in trgovin s sadjem in zelenjavo, ki bodo odprte do 13. ure.

ZADRUGA PRODAJALCEV DRV IN PREMOGA V TRSTU obvešča svoje člane, da so se poletne počitnice se popoldansko zaporo skladišč razen v soboto pričele včeraj 12. t. m. in da bodo trajale do 31. t. m.

DELITEV KAKAVA V PRAHU ZA MESTO TRST. Danes se prične delitev po 100 gr. kakava v prahu vsem potrošnikom skupine od 4-19 let na odrezek št. 43 živilske izkaznice za julij-oktober.

Ravnatelji občinskih prehrambenih uradov v pokajini naj takoj poskrbijo za prevzem odrezkov pri Sepral-u

Dne 31. t. m. se bo delitev končala. Cena 300 lir za kg.

DELITEV ŽIVIL ENDSI. Obveščamo vse prodajalce na drobno, ki so delili živila Endsi naj imajo morebitne preostale zaloge živil za blokirane. Z njimi bo razpolagal odbor Endsi.

PODALJŠANJE DELITVE KORUZNE MOKE V TRSTU. Delitev koruzne moke za potrošnike skupin V, VI, VIII, X in XI, ki bi se morala končati 10. t. m., je podaljšana do sobote 24. t. m.

ZA OBRATNE MENZE V TRSTU IN POKRAJINI. Vodje obratnih menz v Trstu in pokrajini naj se zglasijo pri Sepralu v ulici Genova 9, I. od 8.30 do 11.30 uri zaradi nujnih sporočil.

Avtobusi, vlaki in parniki

OB PRILIKI ROMANJA K BAZILIKI V STARIH MILJAH bo vozni red parnika za Milje ta-le: iz Milj proti Scalo legnami v Trstu ob 6.20, 7.10, 10.40, 12.50, 15.10, 18.15 in 19. uri; iz Scalo legnami proti Miljam ob 6.45, 7.35, 11.05, 13.20, 15.35, 18.35 in 19.20; iz Milj proti Trstu (pomol Pescheria) ob 8, 9.20, 11.30, 13.50, 17, 19.45 in 21. uri; iz Trsta (pomol Pescheria) proti Miljam ob 8.40, 10, 12.10, 14.30, 17.35, 20.20, 21.35 uri. Razen tega bo parnik imel proti Scalo legnami še druge vožnje v primeru velikega navala romarjev. Ob slabem vremenu bo v veljavi nedeljski vozni red.

Popravila

ULICE V TRSTU, KI SO ZA PROMET ZAPRTE. Zaradi popravil kanalizacije je ulica Rigutti od včeraj 12. t. m. za vozila zaprta.

Zaradi obnovitve cestnega tlaka je ulica Bosco — od trga Garibaldi, do ulice Bernini — od včeraj 12. t. m. za vozila zaprta.

Za pomoč političnim jetnikom

Za pomoč političnim jetnikom je prebivalstvo vasi Sežana darovalo 5.490 lir. V isti namen je prebivalstvo vasi Storje darovalo 4.480 lir.

Popravek

V našemu listu smo 11. t. m. pod naslovom «Za pomoč političnim jetnikom» (Od Triglava do Jadrana - Sežana) pomotoma navedli, da je 300 lir daroval za pomoč političnim jetnikom mesar namesto trgovec z jestvinami Pirjevec Miro iz Sežane.

Dobra srca

Narodna Ida daruje za sirote padlih partizanov 1000 lir.

Rojstva, smrti, poroke

Anagrafski urad občine mesta Trsta javlja: dne 12. avgusta 1946. je bilo rojenih 18 otrok, umrlo je 7 ljudi, poroke so bile 3.

Umrli: Simoni Egidij, 35 let; Deponte por. Romani Ana, 41 let; Bubula Sergej, 1 dan; Tesei Ana Maria, 7 let; Leconte Aleksij, 16 mesecev, Falembek vd. Sučič Ema, 57 let; Fonda vd. Pitacco Ana, 89 let.

Poroke: Izvršene: Grüner Wolfang, šofer, in Bressanutti Stella, šivilja; vknjižene: Giadressi Aleksander, zidar, in Pausin Oktavia, gospodinja; Giangrande Rodrigo, trgovski pomočnik, in Coslovich Margerita, gospodinja.

KINOPREDSTAVE

NAZIONALE. 16.30: «Nočno dežurstvo» - V. Gioi, G. Morlay.
SUPERCINEMA. 16: «Morski tiger» - E. Portman.
FILODRAMMATICO. Zaprto zaradi popravila.
ITALIA. 16: «Cartacalha» - V. Romance.
ALABARDA. 16: «Halo, kdo govori?» - G. Becchi.
IMPERO. 15.45: «Tujec v hiši» - P. Fresnay, P. Renair.
VIALE. 16: «Skrinja sanj» - V. Romance.
MASSIMO. 16: «Morski angeli» - Fr. Dee, R. Bellamy.
GARIBALDI. 16: «Dva srečolovca», K. Francis.
NOVO CINE. 16: «Zadnje upanje».
ODEON. 15.45: «Žena v kleti» - L. Pons.
SAVONA. 16: «Krvna žrtev» - V. Romance.
AZZURRO. 16: «Zakon severa» - M. Morgan, C. Vanel.
RADIO. 16: «Ljubezen vriska in uka» - M. Denis.
MARCONI. Ob 16. in ob 21. na prostem: «Zaljubljene deklice» - O. Bazani.
VITTORIA. Ob 16. in ob 21. na prostem: «Vhod v neskončnost» - V. Francen.
ADUA. 16: «Dva srca med zverinami» - Totò.
VENEZIA. 15.30: «Velika arena».
BELVEDERE. 16: «Prišel je pomoščak» - M. Serato, Mercader.
ARGENTINA. 16: «Obsedenost», C. Calamai.
POLETNO GLEDALIŠČE V JAVNEM VRTU. 21: «Brez žene» - F. Tagliavini, C. Campanini.
CENTRALE. Od 10 ure do 23: Velika znanstvena razstava; samo za odrasle.

Sovjetska zveza poslala noto o reviziji pogodbe v Montreuxu

London, 12. — Uradno poročajo, da je sovjetska vlada poslala turški vladi noto za revizijo dogovorov v Montreux. Prepis te note je sovjetski poslanik v Londonu v soboto izročil Foreign Officu. Obveščena je bila tudi ameriška vlada.

Konvencija iz Montreuxa je bila sklenjena leta 1936. za dobo 20 let in ureja plovbo po Dardanelah. To konvencijo so podpisale sledeče države: Bolgarija, Jugoslavija, Francija, Velika Britanija, Grčija, Rumunija, Sovjetska zveza, Turčija in Japonska.

V londonskih uradnih krogih zatrjujejo, da se sovjetska nota nanaša na dogovor med Sovjetsko zvezo, ZDA in Veliko Britanijo v Potsdamu, ko so se dogovorili o potrebi revizije montreuške konvencije glede plovbe po morskih ožinah. Na podlagi tega dogovora je Velika Britanija že v novembru 1945. izročila turški vladi noto, ki obravnava prehod trgovskih in vojnih ladij skozi ožine. Tudi Zedinjene države so bile izročile turški vladi podobno noto.

Francoska agencija AFP pravi v svojem komentarju, da je revizija te konvencije zelo zaplena zadeva, ker so pri potsdamskem dogovoru sodelovale tudi ZDA, ki niso podpisale montreuške koncencije. Z druge strani pa Francija ni udeležena pri potsdamskem dogovoru in bi zaradi tega ne mogla sprejeti, da bi se vprašanje postavilo na podlagi tega dogovora. Angencija pravi dalje, da bi se vprašanje moralo postaviti na podlagi dogovorov v Montreuxu, ki odrejajo tudi, da se mora vsaka zahteva po reviziji postaviti po francoski vladi, kar pa sovjetska vlada v tem primeru ni napravila.

Po vesteh agencije Reuter je Sovjetska zveza izrazila željo, naj bi o novi ureditvi vprašanja ožin razpravljale samo prizadete države ob Črnem morju in sicer Sovjetska zveza, Rumunija, Bolgarija in Turčija.

Poročajo, da bo turški zunanji minister poročal o tem v sredo v parlamentu in da bodo objavili tako rusko besedilo kakor tudi turški odgovor.

Čistka profesorjev v Sofiji

Sofija, 12. — Odbor za čistko je zahteval odstavitev kakih dvaset univerzitetih profesorjev, med njimi tudi rektorja sofijske univerze. Tudi diplomatski zbor bo epuriran.

Druga obletnica upora francoskih železničarjev

Pariz, 12. - AFP — Ob proslavi upora in stavke železničarjev, pred dvema letoma pod nemško okupacijo, so se vršile danes na pariških postajah številne slovesnosti.

Predsednik pariškega osvobodilnega odbora André Tollet je imel pred stotinami železničarjev govor ter med drugim dejal: «Popustljivost visokega sodnega dvora je nedopustna žalitev naših mrtvih. Ljudstvo zahteva, da se kolaboracionisti pravično kazujejo.»

V ZDA stavkajo nameščenci pri telegrafskih kablih

New York, 12. — Sindikat delavcev vseh ameriških družb za telegrafske kable je odredil da se od poročanje za tisk po kablih in telekomunikacijah tako ono, ki je namenjeno v inozemstvo, akor ono iz inozemstva.

Sindikati so podvzeli ta ukrep znak solidarnosti z nameščenci ra diooddajnih družb, ki so sedaj v stavki.

KRATKE VESTI

LONDON. — Kot obvešča «Reuter», se je že drugič v razdobju nekaj mesecev primerila v Londonu delna zatemnitev zaradi stavke 2000 uslužbencev plinarne, ki preskrbuje celo prestolnico in bo na več kot 2000 km ceste, ki se osvetljuje s plinom, ostalo nerazsvetljene, da bi rezerve plina, ki se zmanjšujejo, mogli uporabiti za kuho hrane.

HAMBURG. — Britanska tiskovna služba v Nemčiji sporoča, da so britanske oblasti izročile Poljski bivšega nemškega gauleiterja mesta Gdansk Alberta Forsterja. Zdaj je v Varšavi, kjer bo postavljen pred sodišče kot vojni zločinec.

KAIRO. — Vodja stranke «Muslimi el Fatat», advokat Ahmed Hussein, ki organizira egiptovsko mladino